

Voorstelling

In deze voorstelling krijg je een antwoord op volgende vragen:

- 1 Wat was de uitdaging?
- 2 Wat is de kern van de zaak?
- 3 Wat zijn de kenmerken van pîramîde?
- 4 Wat biedt pîramîde per leerjaar?
- 5 Hoe is de planning voor de tweede en derde graad?

1 Wat was de uitdaging?

Door de invoering van de **eindtermen** en de **nieuwe leerplannen** werden we verplicht onze planning, aanpak en uitwerking van **wereldoriëntatie** en **muzische vorming** aan te passen en/of te vernieuwen. pîramîde wil daarbij een **kompas** zijn en de **garantie** bieden dat met de geleverde inspanningen de gevraagde doelstellingen bereikt worden.

2 Wat is de kern van de zaak?

In de algemene uitgangspunten bij het decreet van 22 februari 1995 tot bekrachtiging van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen van het gewoon kleuter- en lager onderwijs lezen we:

“...de fundamentele elementen in de ontwikkeling van de kinderen situeren zich op **drie velden**:

- 1 Het veld van de **basiskenmerken** vormt de kern:

*het beschikken over een positief zelfbeeld
gemotiveerd zijn
zelf initiatief nemen*

- 2 Het veld van de **algemene ontwikkeling** omvat doelen van meer algemene aard zoals:

*kunnen communiceren en samenwerken
zelfstandigheid aan de dag leggen
creatief en probleemoplossend omgaan met de omringende wereld
zelfgestuurd leren*

- 3 Het derde veld van de **specifieke ontwikkeling** omvat doelen die men kan ordenen volgens de leergebieden: *lichamelijke opvoeding, taal, wiskunde, muzische vorming, wereldoriëntatie.*”(1)

Deze drie ontwikkelingsvelden zijn geënt op een ruimere achtergrond of context. De **context** wordt gevormd door ‘**de wereld**’ in zijn ruime betekenis. Het is de werkelijkheid waarin het kind gaat functioneren. Deze drie ontwikkelingsvelden zijn de dragers van de visie die de basis vormt voor de uitwerking van pîramîde. Nauw met elkaar verweven, vormen deze drie ontwikkelingsvelden de rode draad doorheen de methode.

(1) Basisonderwijs:
Ontwikkelingsdoelen en eindtermen. Decretale tekst en uitgangspunten.
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Departement Onderwijs
Centrum voor Informatie en Documentatie, juni 1995

piramide viseert een beperkte **overzichtelijke en functionele basiskennis**. Het legt de nadruk op de ontwikkeling van allerlei **vaardigheden** en heeft bijzondere aandacht voor het **zicht krijgen op zichzelf** en voor de opbouw van een **positief zelfbeeld**. In elke activiteit worden kennis, vaardigheden en attitudes doelgericht nagestreefd.

3 De kenmerken van piramide

3.1 Een geïntegreerde aanpak

- **Geen aparte vakken** meer, maar een **geïntegreerde aanpak** van de verschillende leerdomeinen.
- **Muzische vorming** wordt **integraal** opgenomen in de uitwerking van piramide.
- Er zijn meermaals **linken** naar de leergebieden **Nederlands** en **wiskunde**.

3.2 We werken thematisch

- Het accent ligt op thematisch werken (9/12 thema's) als middel voor een geïntegreerde aanpak.
- We kijken naar de wereld vanuit verschillende invalshoeken en ontdekken de samenhang tussen de verschillende dimensies. De thema's zijn **brede gehelen van betekenisvolle elementen**. De selectie gebeurt vanuit een dubbele invalshoek:
  - De kinderen worden zich bewust van **eigen ervaringen**.
  - Deze ervaringen willen we **verbreden** en **confronteren** met nieuwe ervaringen, aangereikt door de methode.
- Deze thematische aanpak biedt een garantie voor een **horizontale samenhang**.

3.3 We werken soms cursorisch

Na de behandeling van enkele thema's volgt telkens een cursorische periode waarin we:

- moeilijk te realiseren **doelen** tijdens het thematisch werken **viseren**.
- **terugblikken** op de leerinhouden uit de voorbije thema's.
- **verbanden leggen** tussen inzichten en vaardigheden uit de voorbije thema's.
- leerinhouden en **ordeningskaders**, typisch voor een bepaalde dimensie (tijd, ruimte ...) **veilig stellen**.

3.4 De keuze van de inhouden

- Naast inhouden i.v.m. de fysische verschijningsvorm van de realiteit leggen we de nadruk op de sociale, maatschappelijke en culturele werkelijkheid.
- Daarbij viseren we, zowel in de activiteiten als in de evaluatie, het drieluik: kennis, vaardigheden en attitudes.

3.5 De keuze van de media

- Afwisselend gebruiken we doelgericht moderne en traditionele media.
- De selectie gebeurt op basis van
  - de werkelijkheidswaarde
  - de geschiktheid en de functionaliteit
  - de kansen om allerlei vaardigheden (zoals leren leren) te ontwikkelen
  - de sociale, maatschappelijke en culturele aspecten.
- De methodegebonden website werd zo ontworpen dat de geboden mogelijkheden een aanvullende meerwaarde betekenen, zowel voor de leerkrachten als de kinderen.

3.6 De keuze van werk- en groeperingsvormen

- Hoe bereiken we dat onze kinderen actief en betrokken zijn en zelf initiatief nemen? De keuze van werk- en groeperingsvormen is daarbij bepalend.
- Onze keuze is flexibel en gevarieerd:
  - klassikale instructie
  - groepswork
  - partnerwork
  - contractwork
  - proefopstellingen
  - didactische leeruitstappen
  - dramatische werkvormen
  - ...
- Daarbij hebben we oog voor verschillende vaardigheden:
  - samenwerken
  - communiceren
  - toepassen van gespreksconventies

Deze vaardigheden verwerven kinderen niet vanzelf. Zes jaar lang, stap voor stap, bouwen we hier aan.

3.7 De planning

- Je krijgt voorstellen van planning voor
  - de school
  - elke klas
  - elk thema
- Je krijgt ruimte voor eigen initiatief
  - door uit te weiden
  - door aan te passen
  - door eigen activiteiten te plannen in de vrije ruimte (6/8 weken)
- De verschillende plannings zijn een garantie voor verticale en horizontale samenhang.

3.8 De werkwijze

Zowel voor een thema als een activiteit volgen we een vast stramien.

- oriëntatie/introductie
- exploratie
- conclusie/synthese
- evaluatie van het product: wat?
evaluatie van het proces: hoe?

3.9 Het evaluatieconcept

- We bieden een halfopen evaluatieconcept aan met de nadruk op zelfevaluatie en dit met betrekking op zowel kennis, inzicht en vaardigheden als op het zelfbeeld.
- Dit gebeurt met
  - toetsen met gesloten boek
  - toetsen met open boek
  - observatielijsten
  - zelfevaluatie met de IK-envelop

3.10 piramide staat garant voor...

- Een beperkte, overzichtelijke en functionele basiskennis
- Mogelijkheden om vaardigheden te leren kennen en in te oefenen
- Een bijzondere aandacht voor zelfevaluatie met opbouw van een positief zelfbeeld.

4 Wat biedt piramide per leerjaar?

- **2 infoboeken** in full-colour

De infoboeken vallen op door hun eigentijdse vormgeving en bevatten de gegevens (foto's, cijfers, grafieken, diagrammen, teksten, schema's ...) die de kinderen in de activiteiten verwerken.

- **2 werkboeken**

In deze werkboeken verwerken de kinderen de informatie in gevarieerde oefeningen en opdrachten. Het werkboek is een echt werkboek, geen 'invalboek'.

- **2 onthoud- en syntheseboekjes 'Voor altijd'**

In deze boekjes vind je de selectie van belangrijke kennis, vaardigheden en attitudes die in de evaluatie aan bod komen.

- **2 handleidingen** met onder meer

- de lesgang van de activiteiten
- planningsinstrumenten
- concordantielijsten
- aanbod van contracten
- evaluatie-instrumenten
- alle oplossingen en correctiesleutels

- **1 map muzische vorming**

Per thema en per muzisch domein vind je hier uitgewerkte voorstellen met onder meer illustraties op A4-formaat in vierkleurendruk.

- **2 liedjescd's**

Per thema zijn er 1 of 2 nieuwe liedjes gecomponeerd. De gezongen en instrumentale versies staan op deze twee cd's.

- **2 instructiecd's**

Om vlot en gemakkelijk de liedjes aan te leren, vind je op deze cd's tientallen afzonderlijke tracks.

→ Van het 1ste tot en met het 4de leerjaar wordt er gewerkt met 2 cd's en staan de liedjes en instructies op dezelfde cd.

- **De website**

Gekenmerkt door functionaliteit en gebruiksvriendelijkheid, betekent de site een aanvullende meerwaarde voor andere methodegebonden leermiddelen.

- **Andere leermiddelen buiten het methode-aanbod**

- de leerlingenatlas
- prenten, foto's, dia's, tijdschriften, encyclopedieën ...
- cd-rom en internet
- een groeiend themaboek per leerjaar
- een klassikale en een individuele tijdsbalk

Een jaarschema met de volgorde van de thema's en de cursorische periodes, met een tijdsindicatie voor het derde, vierde, vijfde en zesde leerjaar

TIMING
derde graad

EERSTE TRIMESTER (SEMESTER)		TWEDE TRIMESTER (SEMESTER)		DERDE TRIMESTER	
Thema 1	3 weken	Thema 5	2,5 weken	Thema 8	2,5 weken
Welkom	Welkom	Zevenrijls- laarzen	Vrije tijd: een kwestie van gezond verstand	Zoveel grond! We doen er iets mee	Water anders bekijken
Thema 2	3 weken	Thema 6	2,5 weken	Thema 9	2,5 weken
Wij zijn allemaal wereldburgers	Mensen romdam ons	Stromen van letters en beelden	Tv: taf vanster op de wereld	Blik op oneindig	Kijk verder dan je neus
Thema 3	3 weken	Thema 7	2,5 weken	3de cursorische periode	
Help, we zijn bedreigd!	Mensen, dieren en planten	Dingen en mensen getuigen	Mensen boeien, besturen en bestemmen	2de cursorische periode	
Thema 4	3 weken	Thema 8	2 weken	1ste cursorische periode	
Handel en wonder	Stel je voor: een wereld zonder...	Proeven van proefjes	In alle maten en geniechten		
Thema 5	2 weken	Thema 9	2 weken		
1ste cursorische periode		In voor en vlam	Veranderlijk als het weer		
Thema 6	2 weken	Thema 10	2 weken		
Het staat in de krant	Schrijven is een kunst filmen ook	Van produ- cent tot consument	Vers groen		
Thema 7	2 weken	Thema 11	2 weken		
Vrije tijd = drukke tijd	Als het kriebelt	Het leven is mooi	Een fluitje van een cent		
Thema 8	2 weken	Thema 12	2 weken		
Werken noemt men een job	Rondom ons werd gewerkt!	Een kopen, vijf gratis	Vaarwel		
Thema 9	1 week				
1ste cursorische periode					
Thema 10	2 weken				
Waar ik woop, waar anderen wonen	In de buurt				
Thema 11	2 weken				
Dieren passen zich aan	Hoera, nieuwe leven				
Thema 12	2 weken				
4de cursorische periode					

TIMING
tweede graad

EERSTE TRIMESTER (SEMESTER)		TWEDE TRIMESTER (SEMESTER)		DERDE TRIMESTER	
Thema 1	2 weken	Thema 5	1 week	Thema 8	2 weken
Welkom	Welkom	2de cursorische periode		Proeven van proefjes	In alle maten en geniechten
Thema 2	2 weken	Thema 6	2 weken	Thema 9	2 weken
Waar ik woop, waar anderen wonen	In de buurt	Het staat in de krant	Schrijven is een kunst filmen ook	In voor en vlam	Veranderlijk als het weer
Thema 3	2 weken	Thema 7	2 weken	Thema 10	2 weken
Dieren passen zich aan	Hoera, nieuwe leven	Ik wil koning worden	Vroeger kon ik nu zien	Van produ- cent tot consument	Vers groen
Thema 4	2 weken	Thema 8	2 weken	Thema 11	2 weken
Werken noemt men een job	Rondom ons werd gewerkt!	Proeven van proefjes	In alle maten en geniechten	Het leven is mooi	Een fluitje van een cent
Thema 5	2 weken	Thema 9	2 weken	Thema 12	2 weken
Vrije tijd = drukke tijd	Als het kriebelt	In voor en vlam	Veranderlijk als het weer	Een kopen, vijf gratis	Vaarwel
Thema 6	2 weken	Thema 10	2 weken		
Het staat in de krant	Schrijven is een kunst filmen ook	Van produ- cent tot consument	Vers groen		
Thema 7	2 weken	Thema 11	2 weken		
Ik wil koning worden	Vroeger kon ik nu zien	Het leven is mooi	Een fluitje van een cent		
Thema 8	2 weken	Thema 12	2 weken		
Werken noemt men een job	Rondom ons werd gewerkt!	Een kopen, vijf gratis	Vaarwel		
Thema 9	1 week				
1ste cursorische periode					
Thema 10	2 weken				
Waar ik woop, waar anderen wonen	In de buurt				
Thema 11	2 weken				
Dieren passen zich aan	Hoera, nieuwe leven				
Thema 12	2 weken				
4de cursorische periode					

Thematisch werken

In elk thema

- oriëntatie op het thema
- actiteiten
- synthese
  - kennen
  - kunnen
  - zijn
- aanbod
  - muzische vorming
  - praktische verkeersopvoeding

Cursorisch werken

In elke cursorische periode komen specifieke elementen aan bod uit de domeinen

- natuur
- technologie
- maatschappij
- mens
- tijd
- ruimte
- verkeer
- muzische opvoeding

De instrumenten voor EVALUATIE van

- kennis
- vaardigheden
- attitudes (zelfbeeld)

per thema of cursorische periode door

- een gesloten-boektoets
- een open-boektoets
- een observatielijst
- een fiche voor zelfevaluatie
- oefentoetsen op de website

Het boekje 'Voor altijd' met een selectie van de te verwerven - begrippen - vaardigheden - attitudes

als steun bij

- de planning (leerkracht)
- de synthese (leerkracht en leerlingen)
- de studie en de evolutie (leerlingen)

Log in als leraar en ontdek nog andere mogelijkheden!

De website heeft naast een vrij toegankelijk deel ook een link waarvoor je een code nodig hebt. Deze code bekom je enkel als methodegebruiker. In dit beschermde deel vind je

- **het lerarenforum**

Net als de kinderen beschikken ook de leerkrachten over een eigen forum. Bedoeling is om een platform te bieden aan de methodegebruikers van pīramīde. Heb je collega's iets te vragen, mee te delen, tentoon te stellen ... dan is dit het ideale virtuele trefpunt.

- **de actualessen**

De actualiteit laat zich niet vatten in een 'papieren' uitgave. Dit kan wel met een medium als internet. Daarom engageert de auteursgroep zich ertoe om, telkens wanneer in binnen- of buitenland een belangwekkende gebeurtenis plaatsgrijpt, hierover een actuales aan te maken. Op de website vind je dan een info, een lesgang en een werkblad in de 'stijl' van pīramīde. Die kan je gratis downloaden en vrij gebruiken.

Schrijf je in op onze nieuwsbrief en blijf van alles op de hoogte!

We hoeven het je niet te zeggen: de wereld staat niet stil, ook niet voor pīramīde-gebruikers. In de nieuwsbrief houden we voor jou 'de vinger aan de pols'. Met dit directe communicatiekanaal kunnen we je vlug en vlot bereiken. Wat mag je in je mailbox verwachten?

Enkele voorbeelden ...

- De aankondiging van een nieuwe actuales of aangepaste info
- Waardevolle, buitenschoolse initiatieven
- Een krantenartikel of persbericht over leerinhouden uit pīramīde.
- ...